СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 194. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, четвер, 3-го жовтня 1946. No. 194. NEW YORK and JERSEY CITY, Thursday, October 3, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ — П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ — Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016, 4-0807 — THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA — FIVE CENTS ELSEWHERE

СНІГОВІЯ НА ПІВНІЧНОМУ СХОДІ ПРИЧИНОЮ НАГЛОГО ХОЛОДУ

У вівторок 1 жовтня налетіла сніговія з Канади на північно-східну смугу Злучених Держав, внаслідок чого прийшов несподіваний холод далеко на південь, навіть нижче міста Ню Йорку. Сніг, грубий на одну стопу покрив північну частину стейту Ню Йорку, а лекше падав у Рачестер і сусідних містах. На заході сягнула сніговія границі стейту Пенсилвенія, а на сході дійшла до стейтів Вермонт і Ню Гемшир. Буря поломила декуди дерева й телефонічні стовпи, а головної шкоди наробила в хліборобських зборах, які ще осталися на полю. В кількох містах позамикано школи, бо не було часу отопити будинків. У місті Ню Йорку снігу не було, але температура впала до 45 ступнів Фаренгайта.

НАВІТЬ КОРАБЕЛЬНІ КАПІТАНИ МУСЯТЬ СТРАЙКУВАТИ.

Мабуть перший раз в історії американського мореплавства капітани кораблів вийшли на страйк і то не на підставі пляну, а з наказу юнії машиністів і офіцирів, які розпочали загальний страйк у вівторок 1 жовтня. Страйк викликано, тому, що в часі попередного загального морського страйку наладнано лише платню простих моряків, а занедбано підвищити платню офіцирам, як на покладах так і в машинових переділах. Тепер вони зажадали підвишки платні на 35% Перед у страйку веде юнія приналежна до Американської Федерації Праці. Страйк обняв усі корабельні лінії на Сході.

Американська Федерація Праці підтримує теж [illegible] учителів до підвишки платні, а президент АФП. Вилйем Грін заповів, що підтримає учителів, доки вони не дістануть пристойної платні. — У Голивуд прийшло до заворушень у страйку юнії А.Ф.П. проти сімох провідних фільмових підприємств. У страйку беруть участь ветерани, які стали до праці фільмових студіях. У страйку йде не про заплату, а про те, хто має право працювати у підприємстві Метро Голдвин Мейер, бо дві юнії ведуть спір за приділ праці. Поліція хотіла зломити пікетову лінію, щоб перепустити робітників з іншої групи, одначе серед того прийшло до сутичок, у яких ранено 37 людей, а заарештовано 13.

ЛЕГІОН ПАРАДУЄ У САН ФРАНСИСКО.

40,000 ветеранів взяли участь у параді Американського Легіону, уладженій з нагоди конвенції у Сан Франсиско. Похід вулицями тривав від 9 год. ранку до 5 вечору у вівторок 1 жовтня.

ПРЕЗИДЕНТ ПРИГАДУЄ ЗА ДОПОМОГУ ДЛЯ Ю.С.О.

З білого Дому по радіо звернувся президент Труман до цілої нації зі зазивом за датки й жертви з нагоди двох кампаній, а це "War Chest" і Юнайтед Сервис Организейшенс (Ю.С.О.). Він звернув увагу на це, що наші вояки постійно находяться на службі заморем і треба подбати про їх здоровля та розривку вчасі виздоровлення по шпиталях і в вояцьких клюбах. „Ці потреби будуть тривати так довго, доки ми не викінчимо розпочатого діла" твердив президент..

УДАВАНИЙ НАПАД МАРИНАРІВ НА АТЛАНТИК СИТІ.

У Найближчу пятницю пополудні 150 американських маринарів відбудуть вправи зі здобуттям з моря славного приморського ресорту в стейті Ню Джерзі, міста Атлантик Сити. Вони мають виконати вісім випадів в повній воєнній лінії з двох кораблів нищителів, що стоять у віддалі півтори милі. Випади відбудуться серед звичайної з такої нагоди висилки літаків з повітря і підводних бомб з моря.

ХОЧУТЬ ЗАВЕСТИ АМЕРИКАНСЬКУ СИСТЕМУ ШПИГУНСТВА.

Перший раз в історії Америки появилося в конгресі домагання, щоб ввести в мирні часи американську систему шпигунства в чужих краях. Головним завданням шпигунської служби булоб збереження атомової тайни й нових тайних воєнних винаходів. Відповідні пляни для такої служби опрацювала вже військова комісія палати репрезентантів. Вістка про підготову пляну викликала здивування в департаменті війни і флоти, бо досі така служба належала до цих департаментів.

Уряд у Вашингтоні прослідже донесення, що передвоєнний Німецько-Американський Бунд співпрацював із Ку-Клакс-Кленом. Департамент справедливості твердить, що має докази на те, що співпраця між цими двома організаціями йшла впродовж чотирьох літ.

Перелетіли літаком з Австралії до міста Коломбос без перестанку

Новий рекорд у летунстві осягнули чотири летуни на бомбері американської флоти, коли перелетіли без перестанку 11,327 миль у 55 годинах і 15 мінутах. [illegible] ни вилетіли із найдальше віддаленого міста Перт у західній Австралії літаком з назвою Трукюлент Тортл в год. 5.10 за східнім часом у неділю 29 вересня, летіли пересічно по 200 миль на годину й прилетіли до міста Коломбос, у стейті Огайо, в год. 12.25 попол. у вівторок 1 жовтня. Командантом літака був Тамес Д. Дейвис. Цей полет вказує, що можна без перестанку облетіти половину земського глобу, отже можна теж і завезти атомову бомбу д[illegible] кожного краю, безогляду на його величину.

ВИЯСНЕННЯ АМЕРИКАНСЬКОГО СТАНОВИЩА В СПРАВІ ТУРЕЧЧИНИ.

На пресовій конференції урядуючий секретар стейту Дін Ачесон виявив, що у домаганні Советів, поставленім до Туреччини в справі оборони Дарданелів, Америка має важний інтерес тому, бо в цьому домаганні йде про світовий мир. Ачесон ще раз ствердив, що Туреччина не відносилася до Америки в справі допомоги в наладнанні відносин зі Советами, лише Америка сама оприлюднила свій погляд в цій справі.

КОРДЕЛ ГОЛ ВИДАВ ЗАЗИВ У СПРАВІ МИРА Й ЗАХВОРІВ.

З нагоди 75-літньої річниці народин бувший секретар стейту Кордел Гол оприлюднив зазив до світа в справі мира, а опісля дістав легкий удар серця. У зазиві Гол ствердив, що на час його 12-літнього урядування припав найбільший розріст Злучених Державу світовій політиці, а з цим прийшла й відповідальність Америки за провід у світі і за втримання мира, свободи й поступу.

Москва обвинувачує Америку в підготовці атомової війни

„Ню Таймс", московський орган для міжнародніх справ, надрукував статтю якогось Рубінштайна, в якій гостро критикується Америку за її атомову політику та обвинувачується, що вона підготовляє атомову війну. Газета твердить, що Америка витрачає астрономічні суми на розвиток атомової зброї, насамперед атомових ракет, натомість завжди винаходить якусь причину, щоб не робити дослідів для використання атомової енергії для мирних цілей. Досліди з атомовою бомбою в Гірошіма, Нагасакі і Бікіні, Америка — твердиться в статті — окутала цілим рядом тенденційно фальшивих інформацій для замилення інших. Автор говорить, що ціла атомова політика „американської реакції" є звернена проти Советського Союзу, але советський народ — твердить автор — має досить моральної і матеріяльної сили, щоб не дати себе залякати та не відступити з першої лінії боротьби за „справедливий і тривкий мир". Вкінці автор твердить, що „демократична закордонна політика" Советського Союзу „одобрена одноголосно советським народом", чого не можна сказати про Злучені Держави Америки.

ПІСЛЯ ПРИСУДУ НА ВОЄННИХ ЗЛОЧИНЦІВ В НІРНБЕРГУ.

Судовий присуд на керівників націстської Німечини, суджених в Нірнбергу за воєнні злочини, є без сумніву найважливішою міжнародно-політичною подією останніх днів. Преса, крім точних звідомлень зі судової салі, докладних інформацій про засуджених та їх реакції на присуд, віддає теж багато місця політичному значенні цеї події. В коментарах підкреслюється, що присуд був не тільки заслуженою карою за злочини проти мира і проти людства, але він теж матиме велике значення на майбутнє та буде великим вкладом в загальне намагання зберегти світовий мир. Знаючи, що їх особисто дожидає, поодинокі державні мужі не будуть занадто легкодушні в провокації війни. З Нірнбергу повідомляють, що тільки військові генерали та адмірали виказали релятивну гідність та рівновагу у вислуханні вироку, натомісць політики були до краю зхвильовані, хоча намагалися це скривати. Адмірал Релер, вислухавши вироку, поздоровив трибунал по військовому. Політики переважно закривали лице руками. Советський представник в Трибуналі противився звільненні трьох підсудних та домагався кари смерти для всіх. Американський, британський та французький судді були менш-більш однозгідні. Звільнених підсудних будуть ще правдоподібно судити самі німці на підставі законів про т. зв. денаціфікацію. Видачі одного з них, фон Папена, зажадала ще Австрія. Звільнений б. директор німецького державного банку Шахт, якого советський представник назвав „швіндлером", заявив представникам преси, що по його думці в Німеччині не має зараз ані закону, ані порядку. Пресові спостерігачі вважають, що Контрольна Комісія в Нірнбергу, до якої засуджені мають право робити відклик від вироку, могла б поробити ще деякі зміни, як напр. в дорозі ласки визначити засудженим військовикам смерть через розстріл, а не через повішення. Кандидатом на евентуальне помилування, якщо таке взагалі було б, вважається маршала Йодля, що підписав безумовну капітуляцію Німеччини.

ЛІТАЮЧИЙ ПОШТОВИЙ УРЯД.—Ця картина представляє церемонію, яка є дуже оригінальною. На плятформі, збудованій біля літака на летунському полі в Вашингтоні, бачимо генерального постмайстра (директора), Роберта Генеґана, як отвирає „літаючий поштовий уряд", що міститься у цьому літаку. Це є новий спосіб приспішуваня летунської пошти.

НЕМА ЗГОДИ НА МИРОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ В ПАРИЖІ

Після деяких компромісів між Советським Союзом і західними державами в справі Трієсту та інших проєктів мирових договорів, на Конференції в Парижі виринули знова розбіжності, які призвели до повільності в нарадах. В справі Трієсту американський представник сенатор Конелі видвигнув деякі нові пропозиції, в наслідок чого советський представник Вишинський виступив з обвинуваченням, що Америка всіляко намагається „нарушувати" рішення ради міністрів закордонних справ Чотирьох Потуг. Дальшими справами на порядку нарад були чесько-мадярський кордон та деякі советські домагання в економічній комісії до проєктів договорів з Балканськими країнами. Політична і територіяльна комісія відкинула більшістю 8 голосів проти двох і при трьох здержаних грецький план щодо зміни греко-болгарського кордону.

ПАЛЕСТИНА — „ДРУГА ІРЛАНДІЯ".

На Лондонську конференцію в справі Палестини приїхали два представники офіціяльної Жидівської Агенції і в найблищих днях мають відбутися дальші наради в справі остаточного наладнання арабсько-жидівскьких непорозумінь в Палестині та надання цій країні відповідної державної форми. Тимчасом з арабських джерел з Єрусалиму повідомляють, що єрусалимський Великий Муфті створив в Александрії в Єгипті провізоричний „уряд" та підготовляється до перебрання влади в Палестині. Заінтересовані в палестинській проблемі американські кола заявляють, що Палестина своїми постійними заворушеннями перетворюється в „другу Ірландію" під політичним та психолігічним оглядом.

ІРАНСЬКИЙ УРЯД ПРОТИ БРИТАНСЬКИХ ДИПЛОМАТІВ.

Іранський уряд звернувся офіціяльно до уряду Великої Британії з домаганням, щоб він відкликав з Тегерану секретара британської амбасади Чарлз Алана Тротта, закидаючи йому встрявання в повстання південно-іранського племени. Подібні обвинувачення видвигнено теж проти британського консула в Сфаган, як повідомляє московське радіо. Іранський уряд твердить, що згадані дипломати були вмішані в „конспірацію проти уряду". Британський уряд ці обвинувачення заперечує.

АВІЯЦІЯ БЕРЕ УЧАСТЬ В БОЯХ В ІРАНІ.

З Тегерану повідомляють, що вісім тисяч південно-іранських повстанців проломили урядовий оборонний фронт і здобули важливий комунікаційний вузол, місто Казарун в провінції Фарс. Урядова авіяція бомбардувала там концентрацію повстанських військ і вже другий день атакує зайняті повстанцями міста Шираз та Бандар Амір. Уряд вислав повстанцям ультимат. Провідник повстанців остерігає уряд перед репресіями за бомбардування, підчас яких мало згинути багато повстанців.

АЙЗЕНГАВЕР ТВЕРДИТЬ, ЩО НІХТО НЕ БАЖАЄ ВІЙНИ.

Генерал Двайт Айзенгавер заявив на пресовій конференції в Шкоції, Англія, що по його думці ніхто в світі не бажає війни і жодна більша держава її легкодушно не почне. Генерал Айзенгавер заявив, що його поїздка до Европи мала виключно інспекційний характер та не мала жодної військово-політичної цілі.

АВСТРІЯ ПРОТЕСТУЄ.

Австрійський уряд задумує запротестувати в Москві проти засуду советським військовим трибуналом кількох австрійців на довголітні примусові роботи на Сибірі. Крім кількох австрійських соціялістичних провідників советський військовий трибунал засудив теж чимало австрійських робітників, яким закидувано посередню, чи безпосередню словну атаку на советську армію.

НОВА ФРАНЦУЗЬКА КОНСТИТУЦІЯ.

Французька Конституційна Асамблея відбуває наради над проєктом нової конституції, проти якої гостро виступає бувший президент Франції генерал де Голь. Ухвалено вже деякі статті, між іншими порядок виборів та кількість членів в майбутньому французькому парламенті.

ЗНАЮТЬ КУДИ ЙДУТЬ.

В річницю його вибору на головнокомандуючого еспанськими військами генерал Франко виголосив в Бургос, Еспанія, дня 1-го жовтня промову, в якій м. ін. твердив, що тільки дві країни в світі знають куди йдуть: це Советський Союз і Еспанія. По думці Франка Советський Союз і Еспанія ідуть просто в протилежних напрямках, а всі інші країни йдуть „зикзаком". Франко твердив, що комуністичні атаки на Еспанію є атаками на майбутність західної Европи.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$2.75	Three months	$2.75
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЩО ДУМАЄТЕ ПРО „СВОБОДУ"?

Не тільки видавцям „Свободи" і редакції, але всім нам цікаво й важно пізнати, яке є правдиве відношення нашого громадянства до „Свободи". Ми, наприклад, знаємо, що читачі „Свободи" назагал свідомі, жертволюбиві та патріотичні люди. Це легко доказати і легко про це переконатись, бо треба тільки слідити за тими, хто є на переді в народній праці й жертвенности. Яке є одначе відношення тих людей до самої „Свободи", це вже тяжче означити. Та ця пресова кампанія дасть нам цілком певно чимало матеріялу, з якого буде можна це пізнати.

При цьому хотіли б ми звернути увагу ще на одну важну обставину. Це правда, що „Свобода" займає нині виїмкове становище як одинокий український, свобідний, демократичний щоденник у світі. Проте ведучи цю кампанію, „Свобода" бере під увагу головно це, що вона зробила в минулому. Вона вложила свій труд і свого духа в американсько-українську землю у такій великій мірі, що вже досить цього одного, щоби пізнати її вартість.

„Свобода" появилась в Америці як скромний двотижневик в такому часі, коли не було тут кому українську газету видавати, редагувати і складати, а що найгірше — читати. Не була б вона вдержалась і була б загинула вже в самих початках, коли б не були знайшлися тоді такі одиниці, що складали як „передплату" на цю скромненьку газету, що виходила двічи в місяць, по $10 чи $5, а найменше $1 місячно. Таке виходить з перших адміністраційних записків „Свободи". Серед загальної темноти, підкріпленої ще русофільством, мадяронством і царськими рублями пробивала собі тоді „Свобода" шлях серед терня і колод, маючи спершу кількадесять читачів, довгий час тільки кілька сот, а допера по довгих роках освідомлюючої праці кілька тисяч, а потім кілька десятків тисяч. Це давно, а як тепер?

Чужомовна преса в Америці знайшлася тепер, як відомо, в такому положенні, що її з року на рік щораз менше. Вона підупадає, нидіє, зникає. Цей процес не може не відбиватись теж і на українській пресі. Інші етнічні групи в Америці мали змогу збільшати своїх читачів по першій світовій війні великим числом нових емігрантів, що сюди прибували, але такого не можна сказати про українців. Справа доплиВу нових українців представляється тепер ще гірше як бувало, що знов означає, що читачів українських газет ставатиме щораз менше, бо нові не прибуватимуть, а старі постійно відходять від нас навіки. Та ми хотіли б, щоб вільне українське слово гомоніло тут якнайдовше! Ми так бажали б вдержати хоч тут вільну українську пресу! „Свобода" була на американській землі впродовж 54 років скромною і невеличкою трибуною, але такою, що не зважаючи на ті страшні колоди, які їй кидано під ноги в спокійних часах, а знов особливо важкі в часах воєн, завжди сміло й відважно боронила американських українців і чистоти українського імені та справедливости визвольних змагань українського народу. Чи не повинна вона тепер ту працю далі продовжати?

Ідейно—програмовий хаос

Характер і закінчення другої світової війни призвели без сумніву до деякого ідейно-програмового хаосу. Кажемо виразно характер війни і маємо на думці насамперед війну в ідеологічній площині та невиразний поділ воюючих таборів. Війна, як уже згадувано в попередніх двох статтях — „Два Нові Лади" та „Злучені Держави Европи" — поділила світ цілком виразно на два табори, демократичний і тоталітарний. В цьому останньому цілком логічно був і Советський Союз, що тільки в тягу війни припадком і тільки силою обставин опинився в демократичному таборі. Це власне призвело найбільше до хаосу в ідейно-програмовій площині. Підчас війни і демократичні держави і Сов. Росія у власному інтересі спільної оборони були готові зустрітись „в половині дороги" і в цьому напрямку зроблено теж чимало практичних потягнень. Демократичні країни визнали тоталітарну Советську Росію за свого повноварті сного партнера, в советському режимі зачали дошукуватись насамперед позитивних прикмет, прижмуроючи око на негативні, та для скріплення боєвої моральної сили советських рабів, відкрили широко свої гостинні двері для всяких советських тоталітарних впливів. Советський Союз зі свого боку на час війни начхав на „генеральну лінію", формально розвязав Комуністичний Інтернаціонал, вдарився в груди перед церквою, зняв вивіску диктатури пролетаріяту, заступаючи її патріотичною „вітчизняною війною", а „капіталістичного чорта" признано своїм союзником і приятелем. З обидвох боків почалася взаємна більше і менше щира опортуністично-угодова, чи, як тут кажуть, „апізерська" політика, почалися взаємні прогулянки, підхлібловання і приподоблення, що теж дало цілком позитивний наслідок — перемогу над Німеччиною.

Положення цілком змінилося майже від першого дня перемоги і змінилося з ініціятиви Советського Союзу. Після останнього гарматнього стрілу большевики затрубили до відвороту з „половини дороги", до якої ще не були дійшли, та до повороту на старі позиції „генеральної лінії". Використовуючи загальне післявоєнне відпруження, Советський Союз добровільно і автоматично зайняв своє давне тоталітарне місце, з якого його була виперла хвилево Німеччина та яке вкінці вона сама під ударами демократичної зброї опорожнила. Рівночасно з формальним і офіційним советським відворотом з „половини дороги" почалася теж внутрішня провірка, що — як це всі здогадувались і предвиджували — найшла своє виявлення в останній теж генеральній чистці. Советський Союз радикально вичищує свою хату від всего „демократичного сміття", що за згодою уряду, силою обставин чи контрабандою дісталося туди за часів примусового угодовства підчас війни.

В тоталітарному Советському Союзі з диктатурою не тільки в практичних щоденних державних і суспільних, але й в ідейних справах, такий нагальний відворот можливий. Одна людина наказує, а міліони послушно виконують. Усіх непослушних, або навіть тих, що у відвороті чи в наступі не додержують кроку та залишаються позаду, там „чистять".

Цілком відмінно мається справа в демократичних країнах. Тут ніхто не наказує, тим більше в ідейних справах, а ціла величезна маса не завжди іне відразу орієнтується в чому діло. Саме тому демократичні країни опинилися після війни в досить незручному положенні. Воєнна співпраця зі Советським Союзом тут була цілком щира, тим самим і советські вливи в площині ідей та думок не були поверховно-формальні. Процес чистки в Советському Союзі з „демократичного сміття" відбувається за наказом і радикально, натомість прочищення демократичних країн з большевицької про-советської пропаганди може відбутися тільки повільно, еволюційно, під впливом обставин. Це відноситься не тільки до маси, але й до провідних людей, як це бачимо на американському прикладі. У висліді — демократичні країни дійшли, можливо і дальше, ніж до „половини дороги" — в практичній політиці — і там їх рука, простягнена Советам до співпраці, зависла в повітрю. В багатьох випадках зависли в повітрю теж ідейно програмові планування демократичних країн, незавернувши ще з половини дороги, куди ішли на зустріч большевикам, анітеж не зустрівшися з ними.

Фактом є, що політичний розвиток протягом останніх двох десятків років, як теж друга світова війна не залишилися без впливу теж на категорії людського думання, головно як іде про європейські народи. Це бачимо на безлічі прикладів. Тоталітарні режими, як большевизм і націзм, втратили всякий грунт, вони пережилися і їх заперечило саме життя. Але теж демократичні ідеї там уже не відродились у своїй первісній формі і хоча зараз на кожному кроці про демократію говориться — про неї вже чи не найбільше говориться в Советському Союзі, — проте власне демократія там засмічена всілякими впливами. Це відноситься насамперед до демократичних ідей в соціяльній площині. Вже підчас війни в Европі почали творитися всілякі „неонізми", як нео-большевизм, нео-націзм, нео-демократизм і т. п., але все це було більше реакцією на кожночасні обставини. Друга світова війна не видала ані нових пророків, ані нових апостолів. Практично збройну боротьбу поставлено цілком оправдано на першому місці, а все інше якось наладнається. Тимчасом „воно" з безсумнівної вини безкомпромісового і тоталітарного Советського Союзу не наладнується. В надії, що „якось наладнається", демократії виказали колись теж максимум доброї волі у відношенні до тоталітарної Німеччини, але вислідом цього була — війна. Подібне повторюється й сьогодні у відношенні до Советського Союзу. „Тверда" політика, яку веде Америка та яка натрапляє на всілякі перешкоди навіть внутрішнього порядку, не є навіть на половину така тверда, як Советського Союзу, вже з тої простої причини, що демократії зайшли і дальше стоять на „половині дороги", а Советський Союз ані на крок не хоче виступити зі своєї „генеральної лінії" їм на зустріч. В демократичному таборі зараз основні питання: залишатись в половині дороги, йти дальше на зустріч большевикам, чи вертатись і собі на старі позиції? Думки поділені і тому теж хаос в ідейно-програмовій площині.

Тимчасом в Европі спостерігаємо інтересний розвиток, виявленням якого є останні вибори в Бельгії, Голандії, Франції, Італії і насамперед в Німеччині. В усіх цих країнах у виборах мали несподіваний успіх **християнсько - демократичні партії** і в Америці сьогодні говориться про **„християнський соціялізм" в Европі**. Виявлення такого „християнського соціялізму" спостерігаємо не тільки у виборах і не тільки в західно-европейських країнах, але справді в цілій Европі, а в країнах окупованих большевиками цей християнський соціялізм набирає навіть радикально-революційних форм, головно в Мадярщині, Польщі, Югославії, а до деякої міри теж в Україні. В наступній статті спробуємо подати аналізу цього „християнського соціялізму" та виказати його практичні виявлення в поодиноких европейських країнах.

Володимир Гаврилюк.

Чистка письменників в Україні

(Надіслане до „Свободи" з Франції).

В Советському Союзі не легко бути письменником і мати свій власний погляд на життя, розвязувати по-своєму складні життєві проблеми і писати за своїм вибором, своєю власною мовою, такою зрештою характеристичною для кожного непересічного письменника. Там — виходить — кожний письменник чи поет, коли не хоче, щоб йому скоріше чи пізніше закинули „ухил" і „пусту балаканину та нерозуміння інтересу советської батьківщини" — повинен обовязково мати перед собою в кожний час творчого надхнення — партійну програму, яка йому пригадує, що все, що він пише „не може бути аполітичним".

Найкращим доказом, що так воно є — може послужити теперішня чистка письменників, поетів і літературних критиків в цілому Советському Союзі, а вже зі специяльним натиском проводиться вона в Україні.

В Україні почалась вона „натяком" Хрущова на пленумі ЦК КП(б)У на брак в пресі критики „ворожої буржуазно-націоналістичної ідеології", яка пролізла в деякі книжки, журнали, газетні статті і т. п.

Вкороткі після цього відбулись в Києві дводенні збори письменників, на яких обговорено „серіозні недостачі в ідеологічній роботі в Україні", які заключаються в тому, що в останніх роках появились твори, в яких висловлюється „погляди буржуазно-націоналістичні на історію українського народу, його культуру, як і взагалі інші — чужі советській ідеології".

Відмітивши на зборах деякі досягнення теперішньої радянської літератури зразу висловлено думку, що в останніх роках появились твори деяких українських письменників ідейно ворожі тенденціям теперішньої советської літератури.

Специяльно гострій критиці піддано видану Інститутом Літератури Академії Наук УРСР під редакцією С. Маслова і Е. Кирилюка „Нарис історії української літератури". Редакторам закинено, що вони насвітлюють історію української літератури відділено від клясової боротьби і національний момент, який представляють, як смобутний єдиний національний потік, без внутрішних ідейно - класових противоріч вважають рішальним в розвитку літературного процесу в Україні.

Проте, чи не рішальним за що так гостро осудили „Нариси" було те, що в них „ігноруються факти рішального впливу на українську літературу прогресивних діячів і напрямків російської літератури, промовчуються російсько-українські літературні звязки і в той час перецінюються вливи західно - европейських літератур". Дальшою причиною було те, що „затушовується різницю між реакційними і прогресивними течіями в українській літературі 19. століття і початку 20 ст., а це не що інше як відродження буржуазно-націоналістичної концепції історика Грушевського і його „школи", і накінець те, що в „Нарисах є частинно шкідлива оцінка советської літератури.

Отже книжка, в якій автори хотіли вірно насвітлити історію української літератури — в умовинах советської дійсності мусить бути засуджена і знищена.

Розправившись з „Нарисами" приступлено з черги до критики поодиноких письменників, а радше їх творів. На перший вогонь попала повість Л. Смілянського „Софія", в якій протиставляються український народ і його культура „братньому російському народові і його культурі". Авторові закинено, що він у своїй книжці відроджує буржуазно - націоналістичні ідеї і концепції і в націоналістично-перекрученому виді зображує як минуле українського народу, так і советську дійсність — а це, тому, що писане так як хотів автор, а не так, як цього вимагає партія — є в Советському Союзі каригідне!

Оповіданням А. Кундзіга: „Українська хата", і „ Як то раз їхав по Україні" — закинено проповідування націоналістичної ограниченості і тзв. патріяльхальну самобутність, подібно, як і письменниці В. Гередниченко в оповіданні: „Я щаслива Валентина", і літературно-розвідчим статтям Л. Коваленка й І. Пільгуна та очеркам-споминам Р. Лазаревського.

Всі вони — так говориться про них — ідеалізують далеке минуле, а советських людей наділяють згідно „патріярхальної самобутності" не питомими їм прикметами характеру.

Відомого письменника Остапа Вишню, якого оце недавно витягнено з якогось концтабору (запротореного туди ще після першої чистки) знов піддано гострій критиці. Тепер закинено йому, що в деяких фейлетонах, які публікував він в газеті і „Радянська Україна" і ін. журналах — він перекручує советську дійсність, визиваючи тим, мовляв, навіть обурення читачів, (чи не тих, то цензорів з НКВД?) і скочується „к обивательскому зубоскальству" та безідейності.

Що отже після такого осуду чекатиме його тепер?

Редакціям літературних журналів „Вітчизна" (ред. Юрій Яновський), „Дніпро" (ред. А. Малишко і С. Крижанівський), і „Радянський Львів" (ред. М. Бажан і П. Козланюк) — „пригадали" на зборах, які основні ідейні вимоги партії до літератури та критикували допущені ними до друку „твори чужі духу советського народу, ворожі советській ідеології".

Дивно стає, коли пригадати собі як то кілька місяців тому той сам Бажан виступав на конференції в Лондоні за позбавленням опіки УНРРА „буржуазно націоналістичних елементів по таборах в Німеччині" і викривав їхню „ворожу, націоналістичну діяльність проти Советського Союзу, а побувши тепер деякий час у Львові — як виявляється — перейняв сам ці націоналістич-

---

ОЛ. ЛУГОВИЙ Права автора застерігається.

БУРЕВІЙ

Повість з часів Революції в Росії і Східній Україні в 3-х частинах.

(Другий том трилогії „ОГНЕМ І КРОВЮ").

ПЕРША ЧАСТИНА

56)

— Не злий, аж три Юрьївських хрести одержав. Почав війну в 53 піхотному Волинському... Опісля післали на три місяці в школу прапорщиків. Тепер в 55 Подільському служить! Підпоручником, чи яка біда!

— Певно ви й самі служили! Не зле, як на селянина, розбираєтеся.

— Ну, щеб пак! — з відтінком гордости в голосі казав Кость. — У Турецьку війну в Адріянополі був; зо Скобелевим Туркестан для Росії завойовував! Чоловік бувалий! 13. Эриванського, царя Михайла Федеровича полку старший унтер-офіцир! Вісім літ відслужив царям і мій батько!

— Цебто люди військові з діда - прадіда! — усміхнувся Паволоцький. — З військового роду і я... Тепер царі пішли в дубину! Служитимемо народові, Україні!

— Коли ота Україна понаганяє чужинних зайдів, що нею заволоділи, чому ні? Служитимемо! — переконано озвався Кость.

— Мусить понаганяти!... Не може інакше бути! Селянин животіє на парі десятин, а зайда тисячами володіє...

— Дивуюся я, пане генерале, вашій мові. Чейже і ви поміщик!

— Так, тільки я з селянами живу по сусідськи! Вони мене не кривдять, — я їх. І радо віддам селянам навіть три четвертини своєї землі, щоб влада лише такий закон перевела.

Кость сумнівно хитав головою.

— Не переведе, — казав. — Ворона вороні ока ще не видовбала! Хіба установиться наше, селянське право!... Без війни не обійдеться. Багачі не віддадуть своїх багацтв добровілньо!

— То й битимемося! Досить нам за Москву свої голови класти!

Розмови з Костем вібдувалися сливе що вечора. Старий виявляв н еаби яке розуміння того, що навкола діється. Паволоцький пояснював, чого Кость не розумів. Мала Маруся згорталася в клубок на колінах матері, діда, або й Паволоцького, мовчки слухала мало їй зрозумілої розмови, наче казки. Часто на колінах і засипляла...

Одного вечора саме в часі чаепиття вулицею загуркотіло авто. Пристануло саме перед вікнами хати. Паволоцький виглянув у вікно, пізнав авто начальника дивізії. Міркував, що то прибуло так парадно нове полкове начальство, Дмитро Іванович Кулінін, бо іншого кого не сподівався. Не вийшов напроти, — Кулініну такаж дорога до нього, що йому до Кулініна. Він поки що господар в полку. Але вчув дзвінкі діточі голоси. Жіночий голос, надто знакомий, питав переходячого вулицею гусара, чи тут живе генерал Паволоцький. Вискочив на подвіря. З критого авта висіла Марія Олександрівна з Олегом і Олею.

Хвиля обіймів, втішних окриків. Генерал вніс дочку до хати. За Марією Олександрівною повагом позвякував острогами Паволоцький-син, в гусарському однострою... Господарі видивилися, не знали що думати... Генерал їм пояснив:

— Моя дружина й діти! А це, — до жінки, — мої господарі тимчасові!

Марія Олександрівна привітно подала Костеві руку. Старий схолився до руки пані, — розумівся на звичаях! Тоді подала руку його невістці. Та також схилилася до руки, то Марія Олександрівна випручалася.

— Жінки жінкам рук не цілують!... — сказала. Селянка відступила, задивлена в Паволоцьку наче в образ.

— Господи! — казала простодушно. — Навіть не думала, щоб такі гарні панії були на світі!... Біленькі, гарні, наче дівчинка дрібненькі, а вже й діточок маете!...

Чемно вихована Ольга чемненько забралася на лаву. Сіла, гейби доросла, цікаво поглядаючи на Марусю. Та скочила на ліжко трохи перестрашена. Пригорнулася до стіни, ховала босі дрібні ноги. Певно соромилася, побачивши другу дівчинку в білих панчішках і черевиках, за свої загорілі, запорошені „ножиска". А Ольга, не мігши ніяк дістати ногами землі, вибаламкувала, начеб хвалилася своїми панчохами, і виставляла на показ!

Невихований Олег Паволоцький у чемностях не бавився. Швидко оглянув образи на стінах, покрутив чогось головою. Опісля, на жах внучки господаря зблизився до образів над ліжком. Маруся миттю перескочила на друге ліжко, ближче грубки. Стежила очима за надто смілим хлопчиною, — певно боялася, що вхопить її й пічне бити! Бачучи свою матір і діда спокійними — трохи заспокоїлася сама. Хлопчисько п о л а п а в книжки, прочитав наголовки. Далі з наявною свідомостю своєї вищости звернувся до Марусі:

(Дальше буде)

Допоможіть вдержати і збільшити одинокий у світі український демократичний щоденник, що вже 54 років обєднує американських українців при ідейній праці та з вільної американської землі голосить правду про Україну.

Місяць жовтень є місяцем добровільної доплати до передплати „Свободи". Він дає Вам нагоду ділом оцінити працю „Свободи" і доплатою чи жертвою виявити розуміння ваги рідної преси.

На руїнах Гірошіми

Точно 15 мінут після осмої години, дня 6. серпня 1945 р. вибухла над містом Гірошіма, в Японії, американська атомова бомба. Що ділялося в цій хвилині як і безпосередньо опісля у тому місті, описує з епічною точністю й безсторонністю Джан Герзі у журналі „Ди Ню Йоркер" у випуску за вересень 1946, зібравши не лише оповідання свідків, які пережили цю небувалу в цілій історії людства хвилину, але теж і наслідки вибуху першої атомової бомби.

В описі найде читач перегляд страшної руїни, після вибуху, побільшеної ще пожежою деревляних домів і припливом моря, до якого недалеко вливалися ріки, що перепливали через Гірошіму. Найдете там описи сцен, про які згадує хіба Булвер-Літон у своїй повісті з часів вибуху Везувія під наг. „Останні дні Помпеїв": руїну домів, шпиталів, церков, релігійних приютів; поведінку звичайних людей, лікарів, японських духовників і католицьких монахів-єзуїтів, свіжо навернених християн як і давнього типу японців шінтоїстів; поведінку дітей в обличчі смерті родичів і поведінку батьків, що безпомічні шукають рятунку для своїх дітей. Побачите там сцени неймовірної посвяти й почуття безсильности; пригляньтеся картинам неймовірного терпіння людей попарених і поранених вибухом, а головно внаслідок радіовання досі незнаної сили, яка пронизує чи не кожну клітину живого організму. Завважаєте, як злазить волосся на голові людей, головно жінок і як опісля воно відростає; як злазить шкіра з рук людини, наче холява чобота, коли хтось хоче витягнути за руки покаліченого зпід руїн; як лежать каліки без рук, без ніг, жінки без грудей; як стогнуть якісь істоти, що їм на лиці не стало ні носа, ні уст, ні очей і вони лише просять води, щоб загасити спрагу. Довідуєтеся, що рани людини не гояться і вони спричиняють смерть одні по кількох днях, інші до тижня; що осталися люде без зверхніх ран, але по двох тижнях, навіть і після місяця вони ослабають і переносяться до вічности.

Такі описі це не загальне вичеслення нещастя в цифрах, але оповідання поодиноких людей, які самі терплять, або які стрічали других в терпінні. І тоді ви переживаєте з ними самі оці страхіття — не соток, не тисячів, але цілої сотні тисяч людей, які впали жертвою атомової бомби. Підвражінням цих оповідань вам кров стинається в жилах і ви чуєтеся безсильні, а що більше безборонні проти такого нещастя.

А чи є теж і ясні моменти в оцій небувалій трагедії, котра хіба може відзеркалитися у благальній молитві: „Від повітря, голоду і війни захорони нас Господи!"?

Отже є. Та їх не дасться переповісти. Їх треба дослівно навести так, як вони описані в листі японського духовника до приятеля в Америці. Пише духовник Танімото між іншими таке:

„Д-р И. Гіраїва, професор літератури в університеті Гірошіма, один із вірників моєї церкви, був притолочений внаслідок вибуху бомби під руїнами свого двоповерхового дому разом із своїм сином, студентом університету з Токіо. Оба вони були так придавлені, що не могли рушитися ні на один цаль. Дім уже обіймала поломінь. Каже син: „Тату, ми вже не можемо нічого вдіяти, хіба присвятім останні хвилни нашого життя нашому краєві. Крикнім „банзай!" („гурря!") на честь нашого цісаря". Батько послухав зазиву сина і разом крикнули вони „Банзай! Банзай! Банзай!" У висліді, як переповідає професор Гіраїва, я почувся спокійним і духово примиреним. Опісля син нагло піднявся й почав робити підкоп. Це йому вдалося і він витягнув ще свого батька зпід руїн і так оба врятувалися. Коли опісля д-р Гіраїва переповідав ці переживання, він повторяв: „Що за щастя, що ми вродилися японцями. Це перший раз я зрозумів, якого духа може людина набрати, коли я рішився вмерти за батьківщину!"

Про інший випадок згадує Танімото в переповіданні поведінки дівчат, які найшлися під руїнами будиської святині. У хвилині вибуху бомби придавила їх огорожа. Вони не могли рушитися під таким тягарем, а до них продерся дим із горіючих руїн. Одна з дівчат почала співати японський національний гимн, а інші хором повторяли за нею і так спокійно мерли. Одна з дівчат вирятувалася і в шпиталі сказала, що ці дівчата мали лише 13 літ життя. „Так, люди в Гірошімі вмирали спокійно, бо були переконані, що вони вмирають за цісаря", — пише Танімото.

Варт прочитати оці слова. Не на те, щоб насміятися над наївністю людей, що в особі цісаря, бачили батьківщину, але на те, щоб зрозуміти силу ідеалізму в терпінні. Очевидно, що серед усіх народів є місце на плекання найвищих ідеалів, які вказують на вищість духових справ понад матеріяльними.

ні ідеї, які проявляються в його власних творах і редагованому ним журналі.

Годиться ще теж пригадати, що Бажан — безпосередній учасник боїв за Сталінград, і цілий час брав участь в рядах Червоної Армії в боротьбі проти німців, і у своїх віршах повних захоплення оспівав „боєві дні" — за що в 1945 р. — отже не цілий ще навіть рік тому — одержав тзв. сталінську премію.

Але — Бажан видно призабув, що в Советському Союзі щастя змінне і довго не триває...

На зборах письменників дійшло до певного роду скандалу, коли П. Панч і Я. Городской члени президії Спілки Радянських письменників України, — які видвигали „теорію про право письменника на помилки", побачивши безвиглядність, були змушені осудити заняте ними раніше становище, як „шкідливе правильному розвиткові літератури, покликаної служити інтересам советського народу".

Але це їхне „каяння" і так багато їм не помогло, бо — як відмічено на зборах — це ніяк не зменшує відвічальності керівників Спілки Радянських Письменників України за всі помилки і недостачі в діяльності Спілки".

А цими помилками і недостачами було „незорганізування широкої і відкритої критики буржуазно - націоналістичних виявів в творах поодиноких письменників, необговорювання актуальних питань літератури і зменшення прямої критики з огляду на приятельські відносини членів Спілки між собою", бо це — говориться вкінці — приводило до роблення ще більших помилок і поглиблення недостач в творчості письменників.

У звідомленнях советської преси про ці збори — виступи літературних критиків названо „блідими", і це мало б свідчити про „поганий стан літературної критики в Україні".

Чи ж можна однак дивуватися, що українські літературні критики, які знали добре тенденції українських письменників, належно оцінювали вартість їхніх творів, мали на це свій, зовсім відмінний від партійного — погляд — не виступати з іншою оцінкою? І то ніодин з них не взявся осуджувати невірно оцінених і засуджених партією творів своїх товаришів, вважаючи кращою мовчанку, чи вкінці „бліду" критику, хоч це: загрожує його власному існуванню.

Деякі письменники мали на зборах настільки відваги, що, хоч здавали собі справу з того, що жде їх згодом — виступили в обороні своїх власних творів і своєї гідности письменника-людини. Такими були письменниця В. Гередниченко; гуморист Ю. Мокреєв (останньому закинули клевету советської дійсности в його гумористичних оповіданнях).

Ці поодинокі виступи українських письменників — одного за всіх — доказують, що українські письменники, живучи і творячи в важких советських умовинах — не призабули ще свого властивого завдання — бути не слугами партії, а духовими керманичами свого народу.

Після чистки письменників в Москві, Ленінграді, і вкінці найбільшій — в Києві — хіба кожний зможе собі сам ясно відповісти на питання — чи існує в Советському Союзі правдива свобода слова, не каране висловлювання власної думки, свобода преси і публікації і т. п.

Тзв. вільна творчість, яка існує на заході в рямцях певних мистецьких обєднань чи літературних груп, але свобідно вибраних — в Советському Союзі неможлива.

І якраз метою цієї чистки є між ін. і те,, щоб тих письменників, які трохи познайомились зі „заходом", і на яких вплинули західні ідеї — усунути з літературного життя, щоб своїми творами не впливали на зміну поглядів в пересічного, сірого советського громадянина, а інших письменників змусити до безоглядного підпорядкування себе директивам і наказам большевицької партії.

КАРТИНА, ЯКИХ ТЕПЕР В ЕВРОПІ ТАК БАГАТО!— Боса жінка, що спекла бохонець хліба в печі, викопаній у землі, дає по кускові трьом голодним дітям! Це в Греції, але може бути і в будь якій іншій країні, знищеній війною.

Допоможім українському студенству на чужині

До Українського Громадянства Америки й Канади!

„Комісія Допомоги Українському Студентству", що як понадпартійна установа віддавна займається допомогою нашої високошкільної молоді, звертається до заокеанських братів з великим проханням матеріяльною допомогою дати „Комісії" змогу продовжувати успішно свою відповідальну працю серед теперішніх тяжких умовин.

Наша „Комісія" це єдина громадська установа, зложена з представників усіх українських високих шкіл, зокрема „Українського Вільного Університету" в Мюнхені, „Українського Технічно - Господарського Інституту" в Реґенсбурзі й „Духовної Семинарії" в Гіршберґу, найважніших українських харитативних установ і зорганізованого українського студентства, що за згодою та під опікою Центрального Представництва Української Еміграції та в тісному порозумінні з проводом самої молоді опікується нашим студентством на чужині, приміщує його на українських і чужих високих школах, облекшує йому прожиток і студії уділюванням постійних стипендій та допомог на шкільні оплати, приладдя до науки, ведення гуртожитків та інші потреби й дбає про його духовий розвиток фаховими порадами та наглядом над успіхами в науці при допомозі своїх філій у Мюнхені, Реґенсбурзі, Авґсбурзі, Гановері й Тюбінґені та окремих 14 представництв у важніших високошкільних осередках.

Після війни потреби в допомозі від „Кодусу" значно зросли й поширилися на ділянки, якими перше займалися й інші установи. Тепер уже поверх 2,700 українських студентів продовжує свої студії, а для 700—800, що ще находяться поза стінами високих шкіл, треба подбати про відповідне приміщення. Крім цього прибувають із 25-ти українських гімназій та з матуральних курсів нові лави нового нарибку, якому треба дати змогу студіювати. Уже тепер „Кодус" уділює постійно в самих тільки зайнятих західніми алиянтами частинах Німеччини майже 300 місячних стипендій й покриває значній частині слухачів українських високих шкіл шкільні оплати, піддержуючи тимсамим наше високе шкільництво. Та це тільки початок допомогової акції й осінь із збільшенням числа молоді та погіршенням матеріяльного стану студентства ставить перед нами нові вимоги, які можемо задоволити тільки при помочі нашої заокеанської еміграції, бо місцевими збірками не можна покрити нашого значного запотребування, особливо для таких великих шкільних осередків як Мюнхен і Реґенсбурґ, де молодь так само як і наша професура, живе без опіки УНРРА на німецьких карточках у дуже скрутному матеріяльному стані.

Не менше потрібна теж допомога і в інших країнах Европи, якою „Кодус" повинен би так само опікуватися як і перед останньою війною.

Маємо надію, що наша заокеанська еміграція, що тільки розуміння виявила для загальних потреб нашої европейської еміграції, не залишить без допомоги й нашу високошкільну молодь.

За Центральну Управу „Комісії Допомоги Українському Студентству" (КОДУС):

Проф. інж. **Роман Димінський**, секретар; проф. д-р **Зенон Кузеля**, голова; інж. **Евген Чайковський**, касієр.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ"

Прохаємо читачів „Свободи", що змінюють свою адресу, виповнити оцей блянкет, подаючи доконче стару й нову адресу та число відділу, якщо ви є членом У. Н. Союзу, та вислати його в листі з 10 ц. поштовими значками до адміністрації „Свободи". **10 ц. треба доконче залучити на покриття вироблення нової металевої плити.**

Імя й призвище ______________________ Ч. від. ______

Стара адреса ______________________________

Нова адреса ______________________________

____

ЗВІТ

ЗІ ЖЕРТВ, НАДІСЛАНИХ ДО ЗЛ. У. А. Д. КОМІТЕТУ.

(За місяць липень 1946)

Бофало (Блек Рак), Н. Й. Бр. св. Ів. Хрестителя $207.50. Збірку перевели по хатах М. Завіський, Н. Гнатик, П. Березюк і І. Грицковян. Зложили: Бр. св. І. Хрест. $25; по $10: С. Лозінський, І. Поточак; по $5: С. Лещишин, о. І. Жук, М. Кураш, П. Созр, П. Березюк, Г. Потманік, І. Грицковян, В. Лабуда, С. Васула, Г. Скробала, І. Вах; М. Барна $4; по $3: Н. Гнатик, М. Костецький, М. Березюк, І. Маласт, А. Мазак; по $2: П. Цар, С. Брицький, А. Бростко, С. Ґеряк, Й. Пятак, П. Буряк, В. Березюк, І. Пятак, М. Пятак, А. Слотюк, А. Ґрубфк, І. Швець, Ф. Щецанський, Т. Осадчук, М. Новак, В. Гаравус, Ф. Мудровський, В. Ужитун, М. Завіський, М. Бирва, С. Верниівський, А. Оліяр, М. Шуль, А. Шафран, М. Шафран, М. Гаравус, М. Бенько, М. Маласт, С. Завіський, Б. Видиш, Г. Видиш; А. Ковальчук $1.50; по $1: М. Рилзик, Ф. Каштанюк, Г. Коренківський, М. Бричинський, І. Котелеп, М. Милзян, М. Лещишин, А. Лещишин, М. Лещишин, А. Лещишин, С. Ваврів, П. Ружило, І. Палгут, Е. Болиш, П. Василишин, М. Юра, П. Джигун, Й. Коколюс, О. Рилзик, І. Ґрубяк, М. Маласт, М. Лукач, Ю. Андро, І. Юрчак, М. Бирва, М. Коцюба, П. Ґудз; дрібними $11.60.

Арнолд, Па. І. Лобур $2.

Бетлегем, Па. Укр. Допом. Комітет з забави на скитальців і спровадження сиріт з Европи $88.

Вунсакет, Р. Ай. Злучені орґ. при правос. громаді св. Мих. $66.60. Збірка на сироти з нагоди весілля С. і К. Вецаль. Жертували: С. Вецаль $15; Н. Вецаль $5; по $2: Н. Джаман, І. Маленчук, Е. Джаман, Д. Хрупалик; по $1: М. Кузів, О. Чагарин, С. Сідляр, П. Ґежборовський, М. Копернюк, А. Джаман, В. Бурак, В. Липський, Й. Хава, А. Гладих, Е. Мостецька, В. Кушнір, В. Дідунь, А. Королишин, К. Корнецький, М. Литвинець, А. Бурняк, В. Кучерявка, І. Гуцаль, К. Липка, Д. Шевчук, В. Ганлей, І. Ганлей, І. Кокневський, І. Тепер,

Бронкс, Н. Й. На сироти І. Заяць $5, С. Поручинський $3, О. Бучковський $2, С. Гірні $1.

Нюарк, Н. Дж. Б. Ґулька $5.

Бофало, Н. Й. Т. Новосядли $5.

Филяделфія, Па. С. Мілян $10, Е. Затонський $1.

Ютіка, Н. Й. По $5: М. Баковський, Н. Ремізовська.

Шамокін, Па. Маркет Нейшонал Банк $25.

Асторія, Л. Ай. Укр. Дем. Клюб на сироти $100.

Ню Йорк, Н. Й. По $10: Й. Тарновський, Ф. Швець; по $5: М. Нагій, Т. Гнат; М. Рогіярський $1.

Акрон, О. Г. Мончак $10.

Шікаго, Ілл. Т. Манцінський $5.

Степлетон, Н. Й. Укр. прав. церква $92. З коляди $57.50, з ювілею $34.50.

Менвил. Р. А. Укр. Допом. Ком. на сироти $500. (Було прогол. в „Свободі" 7/23/46).

Пітсбург, Па. Укр. Народна Поміч (Мих. Узик, гол.; Гр. Шабатура, секр.) $1,027.07. Жертвували по $100: Гр. Шабатура, Леон Явний; по $50: Мих. Узик, Петро Канай, Іл. Слободзян, Кат. Буґан, обоє Велер, Ст. Шабатура; по $25: о. Е. Королищин, О. Іванців, Малевичі, родина Червій, В. Шабатура, С. Засадний, П. Шпікула, С. Кріль, М. Крук, адв. М. Ґюрон, Т. Котула, А. Животко. по $10: А. Юга, П. Макар, Г. Саган, В. Кульчицький, Ю. Войтович, Г. Козак, О. Гупан, М. Ковальчик, обоє Романкевичі, Т. Фарботник, Я. Фабаш, С. Гумелович; обоє Пограничні $7; І. Савчин $5.07; по $5: С. Гулцьо, Л. Шморгун, Т. Д. Ґмайтер, обоє Мінсінгер, І. Котула, М. Нелик, С. Слабі, Н. Котула, І. Котула, І. Паркер, Н. Петруньо, М. Стаскевич, В. Березницький, К. Хандога, М. Дудкевич; по $2: Федик, С. Михалюк, Г. Гнатишин, І. Паринський, П. Янковський, М. Футрик, С. Акіменків, Г. Мішкоський, Кудло; по $1: Р. Бенсон, Е. Калінська.

МкКіз Ракс, Па. Укр. греко кат. церква св. І. Хрест. $10.

Амстердам, Н. Й. Сестр. Неп. Зачаття П. Д. Марії на сироти $100.

Пасейк, Н. Дж. Укр. правосл. церква Возн. св. Духа $254.44. Жертвували по $10: Д. Фарканин, П. Мікула, Бакуменко, Буката, А. Ференц; по $5: Яциняк, Березівська, Нестор, обоє Коцян; І. Романчук $3; по $1: М. Шевтич, І. Лодин, Кей, І. Левицький, М. Кост, Скоробогатий, І. Наконечний, М. Лодин, Мігайлук, Іваськів, І. Долинський, В. Табачук, Перевізник, І. Робак, Дімієн, Станчак, Тібен, Борух, Дж. Дімієн, С. Процович, Ґлемон, Голутякі, Р. Ґіба, М. Буц, Давидович, Мулик, Зевіцька, Г. Терпко, А. Кнап, Майк, Г. Данис, Мельник, Човзун, Ференц, Чупак, Федорчак, Павлів, Коваль, С. Зевицька, Мікула, Макар, Скоробогата, Комар, Е. Хома, Табачук, Марушан, І. Бунго, М. Галик, А. Давидович, В. Молодович, Процович, Тинг, І. Процович, С. Коцан, Майк, А. Коцан, Роздільський, М. Чарко, М. Качур, Кузьма, Погричук, А. Станчук, К. Кмець, Федорів, М. Будз, Хасховська, Лодин, Тибен, Лонишин, С. Боднарчук, Ладиска, Березівська, В. Гук, А. Денис, Сосонка, Улан, Роздільська, М. Романчук, Е. Романчук. (Прислав о. Василь Буката, парох).

Парктон, Мд. І. Ярема, членська вкладка, $5.

Монтреал, Канада. Й. Редчук $1.

Бофало, Н. Й. Щудлик $4; по $2: Й. Коколус, Н. Н.; по $1: С. Рудий, А. Погаляр, Г. Палінський.

Гейстінгс он Гудсон, Н. Й. По $5: П. Савастюк, К. Вдовин, Н. Антошик.

Арнолд, Па. Укр. Клюб Горожан (чл. вкладка) $10, І. Федан (чл. вкл.) $5.

Фрідом, Па. Від. 3 УНП $5.

Кемтен, Н. Дж. М. Кол з забави при церкві $50.

Бейон, Н. Дж. З віча на скитальців $275. (Жертводавців було прогол. в „Свободі").

Нюарк, Н. Дж. Тов. Єдність $100. Члени зложили $38.75, з похорону пок. М. Тинецького $24, з каси ухвалили $37.25.

Несквегонінґ, Па. С. Клецко $1.

Бруклин, Н. Й. По $10: М. Дикий, М. Чансен; П. Коваль $5.

Шікаго, Ілл. Жін. Тов. ім. Княгині Ольги (чл. вкл.) $10.

Дітройт, Міш. К. Ярема $1.

Маганой Ситі, Па. П. Котис $5.

Ню Йорк, Н. Й. М. Корецький $1. — Укр. Запом. Тов. $213. (З каси на спровадження одної сироти $200, на скитальців $13). — Від. 194 УНС $52. Жертвували: Т. Пітулос з родиною $10; по $5: М. Марків, В. Мінко, А. Драґан, Н. Ремез; Е. Борник $3; по $2: А. Ладяк, Й. Івашків, В. Ромаш, К. Ничок, С. Осарчук, Н. Лесюк, І. Пойчковський; по $1: С. Гнатишин, Р. Лучков, Н. Денега, Т. Конакос, Е. Кіта. — А. Сегута $15; І. Слузарі на сироти $10; А. Медвідь $5; по $1: С. Зминяк, М. Хархалис.

Шікаго, Ілл. По $5: М. Бурдяк, А. Іванишин, А. Клюс; Н. Николишин $1.

Бурга, Н. К. В. Наконечний $5.

Ривергед, Н. Й. А. Скризлецька $1.

Кензес Ситі, Кенз. М. Боровець $5.

Елктон, Мд. Н. Буянович $12.

Клівленд, О. Я. Пацула $1.

Вілкс-Бері, Па. Сестр. Неп. Зачаття П. Д. М. від. 282 $25. Жертвували по $5: М. Леськів, П. Герман; К. Лукащ $4; по $2: Г. Кобловська, М. Фрунд, Д. Герман, А. Слюсар; по $1: С. Яцишин, М. Іванів, І. Надільний.

Маганой Ситі, Па. І. Непивода $2.

Вестфілд, Масс. М. Шостак $1.

Акрон, О. Укр. Амер. Доп. Ком., чл. вкл. $10. — А. Зепко $100. (На скитальців зібрано з нагоди 25-літного ювилею подружжа Мих. і Марії Петруха і Мих. Філяс, Акрон, О. Спис жертводавців прогол. в „Свободі).

В. Орендж, Н. Дж. І. Кміт з нагоди уродин $2! І. Кміт в домі Б. Байовського $38. Жертвували по $10: Іл. Кміт, К. Лучка (з Ню Йорку); по $5: М. Байовський, Ковалишини; по $2: обоє В. Мартин, обоє А. Гузар, А. Кучинський, Е. Кравчук.

Маганой Ситі, Па. П. Котис $36.

Асторія, Л. Ай. А. Залевська $2; Бр. св. О. Ник. від. 5 УНС, чл. вкл. $10.

Е. Орендж, Н. Дж. Білоган Аптика $50. (На сироти $40, членська вкладка $10).

Портленд, Орег. Тов. ім. Ів. Франка, від. 92 УНС, $90. Жертвували по $10: Г. Пелех, П. Евонюк; по $5: о. П. Дж. Дулі, Д. Басараба, В. Басараба, В. Заґурський, О. Федух, Ст. Паланюк, Ф. Евонюк, Маличук; по $3: М. Дутчук, І. Елков; по $2: П. Федора, І. Басараба, М. Басараба, В. Лоґос, І. Ангелюк, І. Наменюк, У. Басараба, Г. Енгелгартсон, С. Олеско, М. Белозар, П. Кордон; по $1: А. Гавелюк, Сестра Мисосердля (Джжін оф Арк).

Гюстон, Тексес. П. Барабаш $75. (На сироти $25, на скитальців $50).

Джерзі Ситі, Н. Дж. Бр. св. Арх. Мих., від. 157 Пров. $5.

Вунтон, Н. Дж. І. Кіба $1.

Лакавана, Н. Й. А. Крупницький $1.

Сентралія, Па. Укр. кат. громада Пр. Діви Марії (Фр. Касеневич, секр.) $183.

Шікаго, Ілл. Союз Укр. Америки, від. 36, $100.

Бронкс, Н. Й. Г. Бакуменко $2.

Кемден, Н. Дж. Й. Мазепа $1.

Брістол, Конн. Я. Прохніцький $20.

Порт Джервіс, Н. Й. А. Сідос $5.

Филаделфія, Па. Сестр. Пр. Д. Марії, від. 11 Пров. $25.50. Жертвували: П. Романюк $5; П. Смужанська $2; по $1: Д-р Цегельський, А. Бойко, П. Вовчак, П. Деманюк, П. Василенко, П. Монастирська, П. Панамаренко, П. Мицишин, П. Горохівська, П. Говрилко, Дурановська, К. Таюмич, М. Домяник, Е. Волянська, О. Фостик, М. Чаплинська, Ф. Чайковська, Е. Марчовська; решта дрібними. — Романюк $5.

Йонкерс, Н. Й. А. Серафін $2.

Маганой Ситі, Па. П. Котис $11.

Ню Йорк, Н. Й. М. Самборський $11.50. — Тов. Зап. Січ, від. 117 УНС, $177.50. Жертвували по $10: П. Мельничук, К. Семенюк, Г. Назаричук, В. Кучак, А. Гладій; по $5: П. Гладій, С. Маларський, Г. Стефанишин, Р. Ніньовська, В. Матчук, П. Барула, Н. Середюк, М. Осеніцький, Т. Заліркі, Т. Ніньовський, І. Хабару, П. Лукенс, решта меншими жертвами.

Провіденс, Р. Ай. Укр. прав. церква св. Івана $123. Жертвували: Г. Лучка $20; по $10: д-р І. Мохнацький, О. Рекрут, П. Накопінський, Д. Рекрут, А. Лекс, Й. Хоптовий; по $5: П. Канасевич, І. Желехівський, М. Желехівський, О. Андрієць, Рекрут, Л. Гумлак, Л. Москалик; по $2: Т. Рой, І. Лаба, Ф. Накопінський, Й. Вербінський.

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Провіденс, Р. Ай. — Недавно проголошену жертву на працю У. К. Комітету зложила п-ні Катерина Бойко з громади Провіденс, що теж була зложила свого часу стодолярову жертву на скитальців в кампанії „Свободи".

П. Т., Бофало, Н. Й. — Так було в телеграмі. Щодо предсідника віча та дещо інше буде справлене в дописі, що вже надійшов.

Р. Л., Бабилон, Л. Ай. — Відпис листа одержали. Але так є, що ми мусимо мати в редакції оригінал. Усе, що поміщуємо в рубриці „Що пишуть?" є відписом з оригінальних листів. Як хто пересилає відпис, то повинен прислати і оригінал, який по провіренню звертаємо.

Н. С., Мінеаполіс, Мінн. — Дякуємо за одержані фотографічні знимки з скитальщини, що Ви їх нам надіслали.

ПОШУКУЮТЬ

Пошукую ДМИТРА ЧЕМЕРИНСЬКОГО, мабуть живе в Бофало, виїхав із Золочева 1921 року. Пошукує його стреєчний брат ІВАН МУРИЙ. По адресу прошу писати:
СТЕПАН БОДНАРЧУК
1368 — 3rd Ave.
New York 21, N. Y.

Пошукую своїх сельчан Явдокії Бідочки, яка вийшла заміж за одного з Єзуполя і незнаю його імя. Онуфрія Бабія, який виїхав також в 12 або 13 році до Зл. Держав, Настя Бідочка, яка має перебувати в Шікаго зі своїми дітьми, бо муж її зістав забитий у фабриці. Хтоб про них знав, або вони самі, прошу зголоситись на мою адресу:
G. BIDOCHKA
193 Duffrin, Sudbury, Ont., Canada.

Пошукується ЮЛІЇ БРЕҐІДИР з села Малашівці, повіт Тарнополь. Виїхала до Америки в 1933 році, має перебувати в Ню Йорку. Пошукують її ЙОСИФ І ЙОАННА КЕЙСА з Плотича Мала.

Хто би про неї знав, або вона сама, прошу зголоситися на адресу:
ANASTASIA PIDGURSKA,
591 Liberty Ave., Jersey City, N. J.

ТАРЗАН, ч. 1459. Наслідування в гіпнотичнім стані.

Гіпнотизуючим поглядом і з магічними словами на устах Зондо пробував обмотати сітями малпо-чоловіка.

Та впертий Тарзан не піддався. Він лише хитро вдавав, що він загіпнотизований.

Тоді Зондові прийшла до голови божевільна думка. „Вхопи дівчину, сильний чоловіче!"...

...„підкинь її високо вгору і злови її, як вона буде падати!" Наче в оголомшенні Тарзан кинувся в напрямі Діяни.